

PÔDOHOSPODÁRSTVO, JEHO VEDA A VÝSKUM NA SLOVENSKU

Jozef KONÔPKA

NLC - Lesnícky výskumný ústav Zvolen, T. G. Masaryka 22, SK – 960 92 Zvolen

KONÔPKA, J.: Agrarian sector, science and research in Slovakia. Lesn. Čas. – Forestry Journal, **54**(1): 67 – 73, 2007, 6 tab., ref. 19. Discussions papers. ISSN 0323–10468

Objectives and priorities of agrarian sector (agrarian and forest policy) in Slovakia are presented. Agrarian sciences are characterized; it is given their classification into agricultural, forestry, veterinary and food industry fields and to scientific branches. A need and necessity of the preservation and further development of agrarian sciences and research are justified. Basic starting points for the determination of their priorities are given. It is recommended to work out a draft of a complex programme of the development of science and research in agrarian sector. At the same time, in accordance with the document “Long-term intention of state scientific and technical policy by 2015” approved by the government of SR it is recommended to work out drafts of state programmes in agrarian sector.

Key words: *agrarian science and research, forest science and research*

V príspevku sa uvádzajú ciele a priority pôdohospodárstva (agrárnej a lesníckej politiky) na Slovensku. Charakterizujú sa pôdohospodárske vedy, uvádza sa ich členenie na podskupiny (poľnohospodárske, lesnícke, veterinárske a potravinárske) a na vedné odbory. Zdôvodňuje sa potreba a nevyhnutnosť zachovania a ďalšieho rozvoja pôdohospodárskych vied a výskumu. Uvádzajú sa základné východiská na určenie ich priorít. Odporúča sa vypracovať návrh komplexného programu rozvoja vedy a výskumu v pôdohospodárstve. Súčasne, v súlade s dokumentom „Dlhodobý zámer štátnej vednej a technickej politiky do roku 2015“, schváleného vládou SR, sa odporúča vypracovať návrhy štátnych programov v oblasti pôdohospodárstva.

Kľúčové slová: *agrárne vedy a výskum, lesnícke vedy a výskum*

1. Ciele a priority pôdohospodárstva Slovenskej republiky

Strategickým cieľom pôdohospodárstva je vytváranie podmienok na jeho trvalo udržateľný rozvoj. Ide o to, aby na Slovensku vzniklo výkonné, multifunkčné, environmentálne orientované a v podmienkach Európskej únie a globalizácie svetového trhu konkurencie schopné pôdohospodárstvo. Pôdohospodárstvo je okrem produkcie potravín významným výrobcom priemyslových surovín, tvorcom a ochrancom životného prostredia a krajiny, realizátorom ekonomických aktivít, zdrojom rozvoja a stabilizácie vidieka. Prírodné zdroje Slovenska umožňujú pôdohospodárskym odvetviám podieľať sa svojou produkciou a ekonomickými aktivitami aj na zahraničnom obchode. Preto by pôdohospodárstvo malo byť jednou z priorít slovenského hospodárstva, ktorej treba zo strany štátu venovať náležitú pozornosť.

Dlhodobým a trvalým cieľom agrárnej politiky je hospodárne využívanie produkčného potenciálu pôdy, disponibilných materiálno-technických a ľudských zdrojov na výrobu potravín a nepotravinárskych surovín pri rešpektovaní ekologických kritérií a potrieb ochrany krajiny a udržania vidieckeho osídlenia.

V nadväznosti na to možno zásady a úlohy agrárneho sektora zhrnúť do týchto okruhov:

- garancia potravinovej bezpečnosti, zdravej výživy a výživovej dostatočnosti obyvateľstva,
- ekonomická stabilita, dôchodková primeranosť poľnohospodárov a regionálne vyvážený rozvoj poľnohospodárstva,
- zveľaďovanie a ochrana poľnohospodárskej pôdy, ekologické hospodárenie v krajine a zamedzovanie prieniku cudzorodých látok do potravinového reťazca,

- zachovanie poľnohospodárstva v nekonkurenčných, najmä horských oblastiach, ako základnej podmienky rozvoja krajinotvorných, ekologických a sociálnych funkcií a zachovania vidieckeho osídlenia.

Základným dlhodobým cieľom štátnej lesníckej politiky je zachovanie, ochrana a zveľaďovanie lesov, ako nezastupiteľnej zložky životného prostredia a zdroja priemyselnej suroviny i energie.

Zásady a úlohy lesníckej politiky možno zhrnúť do týchto okruhov:

- rozvoj a zdokonaľovanie výrobných činiteľov zahrňujúcich lesné pozemky a porasty, výrobné kapacity, lesnícko-technické meliorácie a ekologické a environmentálne služby,
- zachovanie a zveľaďovanie lesov zahrňujúce obhospodarovanie lesov a ekologizáciu lesného hospodárstva, ochranu lesov a krajiny pred biotickými, abiotickými a antropogénnymi škodlivými činiteľmi a živelnými pohromami,
- zachovanie a rozvoj lesných genetických zdrojov, ochrana genofondu,
- rozvoj manažmentu a ochrany zveri ako integrálnej zložky ochrany a tvorby životného prostredia a významnej hospodárskej činnosti.

2. Charakteristika pôdohospodárskych vied a výskumu

2.1. Pôdohospodárske vedy

Pôdohospodárske vedy tvoria osobitnú gnozeologickú kategóriu systematického poznávania vecí a javov štandardizovanými postupmi pozorovania, merania, analýzy a interpretácie. V zmysle t. č. platného Výnosu MŠ SR č.1055/2003-11 z 5. augusta 2003 pôdohospodárske vedy tvoria základnú skupinu vied (Ev. č. 4), ktorá sa člení na tri podskupiny: poľnohospodárske vedy (4.1), lesnícke vedy (4.2) a veterinárne vedy (4.3). V rámci podskupín sú vedné odbory. Konkrétne v poľnohospodárskych vedách sú to tieto vedné odbory: všeobecná rastlinná produkcia, špeciálna rastlinná produkcia, agrochémia a výživa rastlín, všeobecná živočíšna produkcia, špeciálna živočíšna produkcia, fyziológia plodín a drevín, záhradníctvo, krajinné inžinierstvo, krajinná a záhradná architektúra, mechanizácia poľnohospodárskej výroby, ochrana pôdy, ochrana rastlín, ostatné príbuzné odbory pôdohospodárskych vied. Lesnícke vedy pozostávajú z týchto vedných odborov: lesnícka fytológia, pestovanie lesa, hospodárska úprava lesov, ochrana lesa, poľovníctvo, technika a technológia lesníckej výroby, ostatné príbuzné odbory lesníckych vied. Veterinárske vedy sa členia na tieto vedné odbory: hygiena chovu zvierat a životné prostredie, hygiena potravín, infekčné a parazitárne choroby zvierat, súdne a verejné veterinárske lekárstvo, veterinárna chirurgia, ortopédia a röntgenológia, veterinárna morfológia, veterinárne pôrodníctvo a gynekológia, vnútorné choroby zvierat, výživa zvierat a dietetika, ostatné príbuzné odbory veterinárnych vied.

Ak porovnáme toto triedenie vied so štruktúrou rezortu pôdohospodárstva, vidíme, že tu chýba podskupina potravinárskych vied. Potravinárske vedné odbory možno nájsť v 1. skupine „prírodné vedy“ (podskupina 1.4 chemické vedy, podskupina 1.8 biologické vedy) alebo v 2. skupine „technické vedy“ (podskupina 2.4 chemické inžinierstvo).

Ak sa však bližšie pozrieme na citované odbory poľnohospodárskych lesníckych a veterinárnych vied vidíme, že ich výpočet sa dosť zúžil. Že existuje veľa ďalších odborov bez ktorých sa ani jedno z citovaných odvetví nemôže úspešne rozvíjať aj keď sa tieto zaradili do iných skupín, či podskupín vied. Tak napr. v „spoločenských vedách“ (skupina 5) je podskupina „ekonomické vedy“ (5.2). Ekonomické odbory teda nepatria do pôdohospodárskych vied, ale bez nich sa ani jedno odvetvie tohto rezortu nemôže zaobiť. Azda najvypuklejšie je to v lesníctve, kde je snaha uplatniť všeobecné poznatky ekonomických vied a trhového mechanizmu bez toho, aby sa brali so úvahy špecifiká tohto odvetvia. Preto sa lesné hospodárstvo dostáva na okraj záujmu súčasnej spoločnosti, keď sa

jeho prínosy posudzujú len podľa tržieb a výnosov, ktoré sa tvoria hlavne z predaja dreva. Ekologické a environmentálne služby ktoré lesné hospodárstvo zabezpečuje (označujú sa ako verejnoprospešné funkcie lesa) nie sú predmetom trhu a ani sa do hrubého domáceho produktu tohto odvetvia nezapočítavajú.

Výpočet vedných odborov, ktoré patria do iných skupín, či podskupín vied a ktoré taktiež determinujú rozvoj odvetví pôdohospodárstva, by bol veľmi dlhý a zaslúžil by si samostatný rozbor.

Pôdohospodárske vedy, tak ako sme ich podľa citovaného výnosu uviedli v značnej miere závisia od poznatkov vedných odborov základných vied, či ich vedných odborov, ako je matematika, fyzika, chémia, botanika, zoológia, či meteorológia a pod. To ale neznamená, že tieto vedné odbory základných vied môžu nahradiť pôdohospodárske vedy. Pôdohospodárske vedy tvoria osobitnú gnozeologickú kategóriu systematického poznávania vecí a javov štandardizovanými postupmi pozorovania, merania analýzy a interpretácie. So zreteľom na to, že v súčasnosti prebiehajú rozličné organizačné zmeny, keď môže dôjsť aj k tomu, že sa upustí aj od niektorých pôvodných, často aj dobrých koncepcií, uvedieme niektoré argumenty na podporu rozvoja jednotlivých vedných odborov v rámci pôdohospodárskych vied.

Potreba zachovania a ďalšieho rozvoja pôdohospodárskych vied vyplýva zo samotnej podstaty jeho odvetví:

- poľnohospodárstva (zaoberá sa pestovaním poľnohospodárskych (kultúrnych) plodín a ich kultúr, chovom domácich zvierat a zabezpečovaním potravín pre obyvateľstvo a surovín pre potravinársky a ľahký priemysel),
- lesníctva (sleduje udržiavanie a zveľaďovanie lesov pri plnom využívaní ich hmotných a nehmotných úžitkov v prospech spoločnosti),
- potravinárstva (uspokojuje potreby obyvateľstva vo výžive – jeho základom je systém poznatkov o výrobe, skladovaní, distribúcii a vlastnostiach požívatín, látok ktoré sú prostriedkom výživy človeka),
- veterinárstva (zaoberá sa ochranou zvierat, prevenciou, diagnostikou a liečením ich chovu a hygienickou nezávadnosťou potravín a surovín živočíšneho pôvodu) ako odvetví nášho hospodárstva.

Ako z uvedeného vyplýva ide o významné hospodárske odvetvia. Okrem toho poľnohospodárstvo a lesníctvo majú nesmierny environmentálny význam (tvorba krajiny).

Spoločným znakom pôdohospodárskych vied je záujem o prírodné alebo človekom vyšľachtené organizmy, ktorých pestovaním, chovom, zušľacht'ovaním a využívaním sa docieľi uspokojovanie potrieb obyvateľstva. Aby bol hospodársky efekt čo najpriaznivejší musí sa vychádzať z vedeckých poznatkov objasňujúcich kauzalitu vzniku a zákonitosti existencie procesov a javov v pôdohospodárstve, ktoré sú želané v záujme trvalej udržateľnosti jeho odvetví. Jednotlivé vedné odbory objasňujú podstatu javov a procesov, ktoré tvoria základ jednotlivých odvetví. Tak ako jednotlivé odvetvia aj vedné odbory majú jednoznačne vymedzený predmet svojej činnosti, strategický zámer bádania (adekvátny predmetu) a odpovedajúce metódy výskumu. V tomto spočíva špecifickosť jednotlivých odvetví a k nim prislúchajúcich vedných odborov. Medzi jednotlivými vednými odbormi poľnohospodárskych, lesníckych, potravinárskych a veterinárskych vied je značný počet styčných bodov, ako aj početnosť javov, ktorými sa vzájomne odlišujú. Tieto skutočnosti treba rešpektovať, t. z. na jednej strane zachovať určité autonómne postavenie poľnohospodárskych, lesníckych, potravinárskych, veterinárskych vied a ich odborov. Na druhej strane zas vytvárať priestor na zjednocovanie vedeckých pracovníkov pôsobiacich v príbuzných vedných odboroch. Takýmto združovaním vznikajú lepšie predpoklady na poznávanie celého okruhu problematiky v rámci príslušnej skupiny vied. Súčasne sa tým umožňuje vedeckým a odborným pracovníkom získať širší prehľad v problematike z príbuzného alebo iného vedného odboru.

V nadväznosti na uvedené v ďalšom by bolo možné charakterizovať náplň jednotlivých vedných odborov poľnohospodárskych, lesníckych, potravinárskych a veterinárskych vied. Takéto materiály sú v podstate k dispozícii. Nie je však k dispozícii ucelená koncepcia ďalšieho rozvoja jednotlivých vedných odborov poľnohospodárskych, lesníckych, potravinárskych a veterinárskych vied. Nahradzujú ju (do určitej miery) materiály, ktoré sme spracovali v rámci Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied „Hlavné smery a priority pôdohospodárskej vedy a výskumu na Slovensku.“ Tu však ide skôr o prierezové, či komplexné riešenie problémov za účasti špecialistov z jednotlivých vedných odborov tak, aby výsledky mali praktické využitie. Čiže je to skôr aplikovaný výskum (prípadne vývoj). Samozrejme aj tu ide o rozvoj jednotlivých vedných odborov, či nové vedecké poznatky. Rešpektujú sa však v prvom rade najmä potreby pôdohospodárstva vyplývajúce z analýzy jeho súčasného stavu a úloh, ktoré treba zabezpečiť v najbližšej budúcnosti (menej pozornosti sa venuje rozvoju jednotlivých vedných odborov, čo by malo byť predmetom najmä pracovísk základného výskumu).

2.2. Pôdohospodársky výskum

Pôdohospodársky výskum možno charakterizovať ako cielenú, orientovanú činnosť na získavanie poznatkov pre využitie výsledkov v hospodárskej, environmentálnej alebo spoločenskej praxi. Ide teda o inovačnú tvorivú činnosť, ktorá sa zameriava na získanie realizovateľných výsledkov. Pritom často využíva objavy a poznatky viacerých základných vedných odborov, ktoré tvorivo aplikuje vo svojej činnosti.

Náročnosť pôdohospodárskeho výskumu vyplýva najmä z toho, že základné zložité produkčné procesy sa realizujú v otvorenej krajine, kde citlivo reagujú na mnohé variabilné, v celom komplexe neopakovateľné a len obmedzene regulovateľné faktory prostredia.

Objednávateľom, či zadávateľom pôdohospodárskeho výskumu sú pôdohospodárska prax, prírodné a životného prostredie, ekológia, ale aj nové poznatky vedy. Takto napr. objavy v oblasti genetiky a molekulárnej biológie dali vznik biotechnológiám, stále širšie využívaným v pôdohospodárskej výrobe ako „objednávka“ vedy.

Preto sa pôdohospodársky výskum vo vyspelých krajinách zaraďuje medzi celospoločenské priority podporované štátom.

Aktuálnou a perspektívnou úlohou aj slovenského pôdohospodárstva, z ktorej vychádza i hlavné zameranie a priority vedy a výskumu, je vytvárať a udržiavať také produkčné systémy pôsobiace v krajine, ktoré zabezpečujú nielen doma požadované spotrebné komodity, ich konkurenčnú schopnosť a exportné možnosti, ale plnia aj krajinotvorné, ekologické a ekonomicko-sociálne požiadavky na zabezpečenie kvalitného života obyvateľstva v zdravom a kultúrnom prostredí, pri racionálnom využívaní a ochrane prírodných zdrojov.

3. Základné východiská na určenie priorít pôdohospodárskych vied a výskumu

Globálnym poslaním vedeckovýskumnej základne pôdohospodárstva je vytvárať a poskytovať vedecké i odborné poznatky, odporúčania a špeciálne poradenské služby pre jeho trvalo udržateľný rozvoj. To vyžaduje poznatkovú spoluúčasť najmä pri riešení inovačných aktivít rezortu, aktuálnych a výhľadových problémov v celej vertikále pôdohospodárskych odvetví, ich výrobnej i nevýrobnej pôsobnosti v intenciách s hlavnými smermi a prioritami vládnej a rezortnej pôdohospodárskej koncepcie, vrátane integračných procesov do Európskej únie.

Pôdohospodársku vedu a výskum stále výraznejšie determinuje rozvoj poznania základných vedných odborov, predovšetkým v oblasti živej prírody, ale rôznou mierou aj v ďalších odvetviach poznávacieho procesu.

Moderné, perspektívne a trvalo výkonné pôdohospodárstvo predstavuje sústavu polyfunkčných systémov. Ako sa uviedlo primárna pôdohospodárska produkcia sa realizuje v otvorenom krajinnom priestore využívaním zdrojov tvoriacich hlavné komponenty prírody a životného prostredia. Preto trvalo udržateľný rozvoj funkcií pôdohospodárstva je možný len v ekologicky vyváženej krajine. Tu sa udržuje súlad medzi systémami antroporegulačného charakteru, ktorý si vyžaduje prísun aj druhej, fosilnej energie. Umožňuje to jednak vysokú produkčnosť, ale aj systémovú labilnosť v porovnaní s prírodnými ekosystémami, kde tvorba biomasy prebieha v samoregulačných procesoch využívaním len slnečnej energie. V modernom pôdohospodárstve preto narastajú jeho ekologické, krajínotvorné, environmentálne, ale aj sociálne funkcie a zaraďujú ho medzi prioritné strategické oblasti záujmu a podpory vyspelej spoločnosti.

Základom produkčných procesov pôdohospodárstva sú zložité biologické procesy. V dôsledku toho je pôdohospodárstvo najzložitejším rezortom hospodárstva. Do výrobného procesu tu vstupuje široký komplex zdrojových komponentov, ktoré pomerne citlivo reagujú na variabilné geograficko-klimatické, pôdne, reliéfne i antropogénne faktory. Rozvoj žiadneho hospodárskeho rezortu nepodmieňuje tak vysoký počet vedných odborov ako je tomu v modernom pôdohospodárstve. Väčšina základných biologických, ale aj rad technických objavov v minulom storočí, transformovaná cieľným výskumom a vývojom na konkrétne podmienky a zdrojové možnosti našla tu praktické využitie.

Národnú pôdohospodársku vedeckovýskumnú a vývojovú základňu nie je možné nahradiť. Vyplýva to z neopakovateľnosti geograficko-klimatických, reliéfnych a pedologických faktorov, charakteru produkčnej biologickej základne, ľudských zdrojov, vplyvom prostredia vytváraného národnou i medzinárodnou ekonomikou, regionálnych osobitostí a radu ďalších komponentov ovplyvňujúcich produkčné i mimoprodukčné procesy tohto rezortu.

Tieto náročné a zložité funkcie nemôže pôdohospodárstvo plniť bez vedeckovýskumnej základne. Táto okrem aktívneho získavania nových poznatkov transformuje cez cieľný výskum a vývoj aj svetové poznatky na využitie v našich konkrétnych podmienkach.

To sú hlavné dôvody, prečo v každej vyspelej krajine štát garantuje pôdohospodársku vedeckovýskumnú základňu, v niektorých prípadoch aglomerovanú aj so vzdelávacími inštitúciami, vrátane univerzít.

Potvrdzujú to aj závery popredných predstaviteľov pôdohospodárskych vied z najvyspelejších krajín sveta, uverejnené pod názvom „Globalizácia vedy a miesto pôdohospodárskeho výskumu“ (The Globalization of Science: The Place of Agricultural Research): „Súčasnú globalizáciu ekonomiky a nadväzne aj vedy a výskumu sprevádza zväčšovanie rozdielov medzi najvyspelejšími a ostatnými krajinami. Preto sa ukazuje nezastupiteľná funkcia národného výskumu v každej krajine. V pôdohospodárstve je potreba národného, štátom garantovaného výskumu, pritom je nevyhnutné zohľadňovať neopakovateľné environmentálne požiadavky a limity, ktoré sú dané regionálnymi podmienkami“.

Formulovanie základných smerov a priorít vedy a výskumu v pôdohospodárstve SR musí vychádzať z uvedených aktuálnych i perspektívnych aspektov. Pritom treba hľadať a postupne realizovať systémové i organizačné opatrenia na efektívnejšie prepojenie celej slovenskej vedeckovýskumnej základne pôsobiacej v pôdohospodárstve (rezortná vedeckovýskumná základňa, ústavy SAV a univerzity).

Rovnako dôležité je aj využitie svetových poznatkov vedy a techniky v oblasti slovenského pôdohospodárstva. Do popredia to vystupuje najmä preto, že naša výskumná základňa netvorí ani 1 % výskumnej kapacity vyspelých krajín. Pritom produkujeme až 70 % pôdohospodárskych komodít a teda aj problémov mierneho pásma. Táto skutočnosť vyžaduje kvalitatívne zlepšiť vedecko-technickú informatiku. Priority pre slovenskú národnú vedu a výskum treba urobiť najmä tam, kde je nezastupiteľná s ohľadom na neopakovateľné

geografické, pôdno-klimatické, demografické a ďalšie regionálne špecifické podmienky. Ďalej vytvárať predpoklady pre intenzívnejšie využívanie svetových poznatkov pri ich zdôvodnenej realizačnej adaptácii. To predpokladá vybudovanie kvalifikovaného poradenstva a výkonnejších biologických i technických služieb.

4. Zhrnutie a záver

Pôdohospodárske vedy sú osobitnou gnozeologickou kategóriou, tematicky, obsahovo a metodologicky zameranú na poznávanie a využívanie výsledkov v multifunkčnej pôsobnosti pôdohospodárstva.

Globálnou úlohou slovenskej pôdohospodárskej vedy a výskumu je teda vytváranie poznatkového fondu pre realizáciu racionálneho polyfunkčného využívania, ochrany a reprodukcie obnoviteľných zdrojov slovenskej krajiny, využívaním vlastných i svetových výsledkov výskumu a technického vývoja.

Nezastupiteľnosť národnej pôdohospodárskej vedeckovýskumnej a vývojovej základne podmieňuje neopakovateľnosť geograficko-klimatických, reliéfnych a pedologických faktorov, charakter produkčnej biologickej základne, ľudských zdrojov, vplyvy prostredia vytváraného aj národnou i medzinárodnou ekonomikou, regionálne osobitosti i rad ďalších komponentov ovplyvňujúcich produkčné i mimoprodukčné procesy tohto odvetvia.

To sú hlavné dôvody, prečo každá vyspelá krajina má vlastnú aj štátom zabezpečovanú pôdohospodársku vedeckovýskumnú základňu, v niektorých prípadoch aglomerovanú so vzdelávacími inštitúciami.

So zreteľom na uvedené by mali **pôdohospodárske vedy a výskum** svoje aktivity zamerať tak, aby na základe nových poznatkov bolo možné:

- Zvyšovať účasť pôdohospodárstva na vytváraní podmienok pre kvalitnejší život obyvateľstva.
- Racionálne využívať, ochraňovať a revitalizovať prírodné zdroje, vrátane celého disponibilného pôdneho fondu pre trvalo výkonné, efektívne, systémovo stabilizované, trhovo flexibilné a environmentálne tolerantne agropotravinárske odvetvie, zabezpečujúce požadovanú, kvalitnú, konkurencie schopnú produkciu potravín, potravinových, technických a energetických biosurovín pri zachovávaní regionálnej osobitosti a biodiverzity produkčných i krajínotvorných komponentov.
- Racionálne využívať lesné ekosystémy, zlepšiť ich tvorbu, stabilitu, revitalizáciu a ochranu, ekonomické, krajínotvorné, vodohospodárske i ďalšie celospoločenské funkcie.
- Transformovať súčasné a vytvárať nové technológie na úspornejšiu spotrebu neobnoviteľných energetických a materiálnych vstupov, zvyšovať podiel obnoviteľných zdrojov v samotnom pôdohospodárstve.
- Eliminovať nepriaznivé vplyvy pôdohospodárskej činnosti na vodné systémy a očakávané klimatické zmeny, zlepšiť ochranu hydrosféry Slovenska, zvýšiť retenčnú kapacitu zrážkovej vody v krajine.
- Vytvárať podmienky pre tvorbu, udržiavanie a ochranu ekologickej kvality a estetiky slovenskej krajiny, rozvoj a stabilizáciu osídlenia vidieka, zlepšovanie ekonomických a sociálnych podmienok života vidieckeho obyvateľstva.

Z hľadiska riešenia agropotravinárskej a lesníckej problematiky, efektívnejšieho využívania disponibilných personálnych, technických a finančných zdrojov treba vypracovať návrh komplexného programu rozvoja vedy a výskumu v pôdohospodárstve. Súčasne, v súlade s dokumentom Dlhodobý zámer štátnej vednej a technickej politiky do roku 2015, schváleného vládou SR vypracovať návrhy štátnych programov v oblasti pôdohospodárstva.

Literatúra

1. Československá akademie zemědělská a jej nástupnické organizace, 1924–2004. Praha, ČAZV 2004, 202 p. – 2. Hlavné smery a priority pôdohospodárskej vedy a výskumu na Slovensku. Nitra, SAPV 2001. – 3. Informačná stránka organizácie SAV. SAV – organizačná štruktúra SAV – Ústavy SAV. – 4. KONÔPKA J., ILAVSKÝ J., 2003: Hlavné smery a priority lesníckej vedy a výskumu na Slovensku pri vstupe do 21. storočia. Zvolen, LVÚ, 2003, 200 p. – 5. KONÔPKA J., PLESNÍK J., SOMMER A., 2005: K problematike vedy a výskumu na Slovensku. *In* VII. zjazd SSPLPVV pri SAV 2005, p. 9 – 28. – 6. MIHINA Š. *a kol.*, 2004: Prognóza rozvoja a využívania vedy a techniky do roku 2015. 3. etapa. Návrh vecných a systémových priorít výskumu a vývoja – Trvalo udržateľné pôdohospodárstvo. (Štúdiá.) Nitra, ASAPV, VÚŽV 2004, 61 p. – 7. Návrh: Dlhodobý zámer štátnej vednej a technickej politiky do roku 2015. 2007, Správa z rokovania vlády SR z 12. septembra 2007. – 8. STOLINA M., 2003: K problematike rozvoja vedných disciplín v rámci aplikovanej biológie. 11 p. (rukopis). – 9. Výnos MŠ SR č. 1055/203-11 z 5. augusta 2003 o odboroch výskumu a vývoja a číselníku odborov.